

BĪSKAPS VILHELMS ŅUKŠS

(1938–1993)

Bīskaps Vilhelms Ņukšs piedzima Kārsavas pagasta Jaunelkšņos 1938. gada 16. janvārī dziļi ticīgā ģimenē, kur bez Vilhelma vēl bija divas māsas un brālis. Tā kā vecāki bieži apmeklēja Kārsavas baznīcu, līdzņemot arī savus bērnus, Vilhelms jau no četrpadsmit gadu vecuma centās mājās atdarināt dievnamā redzēto un izteica vēlēšanos kļūt par priesteri.

No 1949. līdz 1958. gadam Kārsavas draudzē kalpoja prāvests Antons Omuļš, kurš, redzot Vilhelma apdāvinātību skolā un dievbijību baznīcā, centās nevainīgā jauneklā vēlmes virzīt tālāk, lai pilnveidotu garīgo aicinājumu. 1956. gadā, pabeidzis Kārsavas vidusskolu, V. Ņukšs ar prāvesta A. Omuļa svētību iestājās Rīgas Garīgajā seminārā. 1958. gada rudenī studijas vajadzēja pārtraukt un divus gadus pavadīt padomju armijā, kur nācās pārciest daudz grūtību un pazemojumu.

1960. gada beigās V. Ņukšs atgriezās seminārā un turpināja studijas. Tā kā tai laikā nebija bīskapa, 1964. gada 25. martā Vilhelmu Ņukšu un Albertu Peipiņu iesvētīja Telšu bīskaps P. Mažālis Lietuvā, Kauņas svētā Pētera un Pāvila bazilikā. Ilgi lolotais mērķis bija sasniegts – saņemtas priesterības svētības. «Tu esi priesteris uz mūžiem!» Pirmā Svētā Mise notika 1964. gada 24. maijā Kārsavā, piedaloties vietējam prāvestam A. Boldānam, Tilžas ilggadējam prāvestam S. Locānam, A. Buliņam un A. Made-

lānam. Pēdējais ļoti celmsmīgos vārdos savā sprediķī raksturoja Priesterības sakramenta lielumu un ticīgo pienākumus.

Jaunā priestera pirmā darbavieta no 1964. gada maija līdz 1966. gada oktobrim bija par palīgmācītāju Krāslavā un prāvestu Kombuļu draudzē. Nākamā darbavieta jau bija Rīgas svētās Marijas Magdalēnas baznīcā, kur V. Ņukšs kalpoja īsu laiku: no 1966. gada februāra līdz oktobrim, apkalpojot Bolderājas draudzi. 1966. gada nogali un 1967. gada deviņus mēnešus viņš bija palīgmācītājs Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcā.

No 1967. gada septembra sastopam V. Ņukšu par prāvestu Rīgas svētā Antona baznīcā un Garīgajā seminārā, mācot jauniešiem teologiem latīņu un grieķu valodu. Garīgā priekšniecība, redzot V. Ņukša lielās spējas, darīja visu iespējamo, lai viņš varētu turpināt studijas ārzemēs. Tāda iespēja ar valdības piekrišanu radās, un 1977. gada 30. septembrī viņš uzsāka studijas Romā, Gregoriāņu universitātē, kur ieguva teoloģijas licenciāta grādu. Pēc atgriešanās no Romas viņš nekavējoties paaugstināja par dogmatiskās teoloģijas profesoru un pēcāk – Rīgas dekānu, ar darbavietu Rīgas svētā Alberta baznīcā. Viņa laikā tika izremontēts šis lielākais mūsu zemes dievnamš.

1982. gadā profesors V. Ņukšs apmeklēja Svēto zemi. Viņš bija nopietns zinātnieks. 15 dienas uzturoties Svētajā zemē, iepazīnās ar mūsu Pestītāja dzīves un darbības vietām. V. Ņukšs atzina, ka zinātnieki nekad nav īsti apšaubījuši Kristus vēsturiskumu, bet aģitatori gan. Ar galvenajiem Jēzus dzīves notikumiem saistīto vietu autentiskums, kā secināja profesors V. Ņukšs, ir zinātniski pierādāms, un viņa vēsturisko eksistenci nevar apšaubīt.

1985. gadā pāvests prof. V. Ņukšu iecēla par Svētā tēva galma monsinjoru, bet nākamā gada 9. oktobrī – par Rīgas Garīgā semināra vice rektoru. 1987. gada 24. novembrī pāvests Jānis Pāvils II viņu nominēja par Akcītānas titulārbīskapu. Jaunā bīskapa konsekrācija notika 1987. gada 8. decembrī – Dievmātes bezvainīgās ieņemšanas svētku dienā – svētā Alberta baznīcā, kur līdz šim V. Ņukšs bija par prāvestu.

Konsekrācijas dievkalpojums bija aizkustinošs, to celebrēja kardināls Julijans Vaivods, asistējot bīskapiem Jānim Cakulam un Kazimīram Duļbinskim.

Tieši plkst. 11 pie dievnama, kas bija ticīgo pārpildīts, tika sagaidīts kardināls un bīskapi, viņi daudzū garīdznieku un viesu pavadībā ieradās uz svinībām. Skaisti dziedāja apvienotais koris, svinīgi skanēja ērģeles. Sevišķi jāpiemin svētā Ambrozija himna «Te Deum» orķestra, kora un ērģeļu pavadījumā. Konsekrācijā

piedalījās jaunā biskapa vecāki, māsa, brālis un citi radnieki, kas bija mērojuši tālo ceļu no biskapa dzimtās puses – Kārsavas. Dievkalpojumā bija klāt valdības pārstāvji, tika nolasīta pāvesta Jāņa Pāvila II apsveikuma telegramma.

Pēc konsekrācijas biskaps mitrā un ar gana zizli rokā svētīja visus klātesošos, ejot pa plašā dievnama galveno navu. Sekoja apsveikumi. Pirmais jaunkonsekrēto biskapu sveica kardināls. Tāpat jauno biskapu ar krāšņiem ziediem sveica pareizticīgo Rīgas metropolīts Leonīds un Rīgas pareizticīgo draudžu dekāns, Aleksandra Ņevska baznīcas priesteris Pēteris Smikovskis. Tāpat sveica luterāņu pārstāvji. Atbildes ūzrunā biskaps sirsnīgi pateicās visiem klātesošajiem, aicinādams lūgties par viņa sekmīgu darbību Kristus vīna dārzā.

Biskaps V. Ņukšs veiksmīgi un pašaieliedzīgi palīdzēja sirmajam kardinālam J. Vaivodam kārtot mūsu Baznīcas problēmas Latvijā un aiz tās robežām, kā arī vairākkārt pavadīja Eminenci uz Romu pie pāvesta. No 1987. gada decembra līdz 1991. gadam biskaps V. Ņukšs bija Rīgas arhidiecēzes un Liepājas diecēzes palīgbiskaps, Garīgā semināra rektors un profesors.

Topošajiem priesteriem biskaps V. Ņukšs bieži atgādināja, ka ticība ir jāpakļauj tautiskumam un ikvienas konfesijas priestera galvenais pienākums un uzdevums ir nevis parādīt savu pārākumu pār kolēģiem, bet izaudzināt godīgus cilvēkus: no strādnieka līdz visaugstākajam amatviram.

1989. gada 25. martā biskaps V. Ņukšs svinēja savas priesterības 25 darba gadus. Pēc Lieldienām, 28. martā, uz svinīgo dievkalpojumu svētā Franciska baznīcā ieradās biskaps J. Cakuls, kūrijas pārstāvji, daudzi priesteri. Jubilāru sveica arī viņa audzēkņi un citu konfesiju pārstāvji. Sv. Misē sprediķoja tas pats priesteris, kurš savulaik sprediķoja tikko iesvētītā priesterā primīcijā – tagadējais Daugavpils dekāns A. Madelāns. Pateicības vārdus un apsveikumus šajā svinīgajā brīdī saņēma arī biskapa vecāki, viņi lūdās par savu dēlu – biskapu.

Apkopojot biskapa darbību, var pamatot sacīt, ka 1989. gads bijis ļoti sekmīgs un Dieva žēlastībām bagāts – gan mūsu ticīgajiem, gan pašam biskapam. Šajā gadā kardināls Julijans Vaivods deleģēja biskapu V. Ņukšu uz Eiropas biskapu VII simpoziju Romā. Simpozija darba temats: «Cilvēka dzimšana un nāve – evaņģelizācijas mērķis». Tai pat laikā viņš piedalījās «Russicum» telpās organizētajā Ukrainas kristianizēšanas tūkstošgadei veltītās konferences sēdē. Tur biskapam vajadzēja izteikties par ateisma jau-

tājumiem Padomju Savienībā. Viņš uzsvēra, ka garīdznieku galvenais rūpju objekts ir praktiskais ateisms, uz kura apkaršanu ir vērstā garīdzniecības un katehētu ierobežotā darbība.

Jāpiezīmē, ka šoreiz uz Romu biskaps V. Ņukšs nebrauca viens. Ar viņu kopā devās jau viņa audzēkņi Aleksandrs Kāns (vācietis) un Raimonds Trūps (latvietis), lai uzsāktu studijas Romā. Biskaps palīdzēja jaunajiem priesteriem-studentiem nokārtot iestāžu pārbaudījumus, iepazīstināja ar Mūžīgo pilsētu un tās vēstures objektiem.

1989. gads vēl ievērojams ar to, ka pēc gandrīz 50 gadu pārtraukuma sāka iznākt žurnāls «Katoļu Dzeive», kura redaktors bija biskaps V. Ņukšs. Viņš bija iecerējis publicēt šajā žurnālā garīgus rakstus, kas skar morāles un ētikas problēmas, Baznīcas vēsturi un pašreizējo dzīvi, kristīgo mākslu. Bija iecerēts publicēt izcilu mūsu tautas atmodas un Baznīcas darbinieku dzīves gājumu, veltīt nodaļu rakstniecībai, stūrīti bērniem un arī humoram.

Tā paša gada 3. septembrī biskaps V. Ņukšs Rīgas Domā piedalījās luterāņu arhibīskapa Kārļa Gailiņa introdukcijas dievkalpojumā, kā arī citu konfesiju dievkalpojumos pārstāvēja Latvijas katoļu Baznīcu.

Vēl jāpiemin, ka tajā pašā gadā notika Jezupovas baznīcas konsekrācija. Šis dievnams bija uzsākts celt jau pirms Otrā pasaules kara, 1958.–1961. gadā būvdarbi tika pabeigti. Bet toreizējā valdība 1962. gadā dievnamu atsavināja un iekārtoja tajā vietējo klubu. Tikai 1988. gadā dievnamam tika atdots draudzei. Pēc pārbrūves un atjaunošanas 1989. gada 27. decembrī biskaps V. Ņukšs to svinīgā veidā konsekrēja.

Biskaps centās dzīvī īstenot tos Svēto Rakstu vārdus, ko atrodam Psalmu grāmatā (70, 16): «Es stāstīšu par Dieva varenību. Kungs, es cildināšu tikai Tavu taisnību.»

1988. gada 17. augustā «Skolotāju Avīzē» sniegtajā intervijā viņš atzīst, ka biskaps ir aicināts kalpot Baznīcai un tautai, ka jauno ir jācenšas uzvarēt ar labo, ka mūsu runai un stājam vienmēr ir jāatbilst Evaņģēlija principam.

Ar laiku Baznīcas vēsturnieki apkopos sīkāk biskapa V. Ņukša paveikto: viņa izaudzinātos priesterus, no kuriem jau vairāki ir biskapi; viņa iesvētītās baznīcas un priesterus; viņa iestiprinātos daudzajās vizitācijās Latvijā un ārpus tās robežām; viņa daudzos rakstus presē, mūžībā pavadītos priesterus. Gan dievkalpojumos, gan privātsarunās biskapu aicināja par tulku viesiem, kuri apmeklēja mūsu Baznīcu un kardinālu.

■ Vērtējot paveikto, nebijām pamanījuši, ka biskapa spēki pamazām izsīkst. Vēl aizbildinājāmies, ka biskaps jauns. Taču īstenība bija drūmāka nekā spējām iedomāties.

■ No 1991. gada 19. jūlija līdz nākamā gada augustam biskaps V. Ņukšs darbojās Garīgajā seminārā par profesoru. 1992. gada 6. septembrī ar vizitācijas dievkalpojumu viņš ieradās savā dzimtajā Kārsavas draudzē. Bija jūtams, ka biskaps ir stipri saguris, nav vesels, bet viņš nesūdzējās.

■ Brīvo laiku pavadīja, kalpodams Bauskā un pēdējā gadā – Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcā, kā arī bija Rīgas arhidiecezes palīgbiskaps un reliģisko mācību grāmatu sagatavošanas darba koordinator.

■ Braucot uz Romu 1993. gada 20. februārī kopā ar arhibīskapu Jāni Pujatu un bīskapu Jāni Buli, lai aprunātos ar Svēto tēvu par Latvijas katoļu Baznīcas darbību, neviens nedomāja, ka nepilnus 55 gadus vecajam bīskapam V. Ņukšam ērkšķainie, akmeņainie un šaurie laicīgās dzīves ceļi izbeigsies tieši katoļu Baznīcas centrā – Romā pēc īsas tikšanās 23. februārī ar pāvestu Jāni Pāvilu II. Tikai tagad atklājās, ka ielaistā slimība (diabēts) progresēja neilgi pirms izlidošanas uz Romu. Mokošām sāpēm bīskaps nepievērsa vērību.

■ Pēc ierašanās Romā, priesteru mājā (La Casa del Clero) divu dienu ārstēšanās pietika, lai viņš justos gandrīz pārvarējis slimību un kopā ar Rīgas arhibīskapu un Liepājas bīskapu dotos pie Svētā tēva uz pieņemšanu, kā noslēgumā parasts, vēl visi kopā nofotografētos. Diemžēl viltīgās slimības stiprās sāpes atkal ātri atjaunojās, un ierastās zāles nelīdzēja. Pēc ārsta ieteikuma 25. februārī slimo bīskapu aizveda uz Itālijas Vissvētās Jēzus Sirds universitātes Džemelli kliniku, kur savulaik pēc atentāta Svētā Pētera laukumā ārstējās pāvests Jānis Pāvils II. Likās, ka nav nekā draudoša un gaidāma izveseļošanās.

■ 27. februārī ap pusdienlaiku slimnieku apmeklēja arhibīskaps J. Pujats, bīskaps J. Bulis un monsinjors A. Brumanis, sens V. Ņukša paziņa un Rīgas Garīgā semināra profesors. Redzot bīskapu pie pilnīgas apziņas, bet gandrīz bez runas spējām, arhibīskaps J. Pujats viņam jautāja, vai nevēlas saņemt Svaidījuma sakramentu. Bīskaps ar vieglu galvas mājieni piekrita, un drīz pēc tam slimnīcas kapelāns, franciskāņu mūks, viņam deva gan grēku piedošanu, gan pēdējo Svaidījumu. Bīskapi slimnieku vēl svētīja un piešķīra atlaidas, kādas pienākas smagi slimajiem.

■ Ap plkst. 17 slimo kopēja-dežurante, jau kuru reizi ieiedama

bīskapa palātā, ievēroja viņa smago elpošanu. Tika izsaukti divi ārsti, taču tiem krīzes stāvokli neizdevās novērst. Visvarenais Dievs savu uzticīgo kalpu aicināja uz mūžības mājokļiem, un bīskaps V. Ņukšs mūžības sliekšni pārkāpa, kad Latvija bija ap plkst. 18. Tas notika 1993. gada 27. februārī.

■ Pēc kādām piecām minūtēm, kā iepriekš bija norunāts, ieradās monsinjors A. Brumanis, vēl kāds priesteris ar dažām mūķenēm, kuras bija nolēmušas pie slimnieka pavadīt nakti. Tas vairs nebija vajadzīgs. Sanākušie noskaitīja dažas lūgšanas par mirušiem un rožukroni. Neviens šo nāvi nebija gaidījis. Tā atnāca kā zaglis. Tūlīt sēru ziņa atceļoja uz Garīgo semināru un tālāk pa Latviju. Tā bija kā zibens pie skaidrām debesīm.

■ 10. martā Džemelli slimnīcas kapelā notika svinīgs sēru dievkalpojums par Dieva mierā aizsaulkto bīskapu V. Ņukšu. Īsi pirms dievkalpojuma Romas latviešu nelielā saime, bīskapa draugi Itālijā un paziņas atvadījās no aizgājēja. Dievam bija labpatīcis, ka tai laikā Romā «ad limina» pie pāvesta bija ieradies Žitomiras bīskaps Jānis Purvinskis. Viņš kopā ar monsinjoriem Vergari (bīskapa studiju biedrs) un Brumani, kā arī latviešu priesteriem Staņislavu Kučinski, Jāni Priedi, Raimonu Trūpu, Andri Solimu un dažiem Ukrainas priesteriem koncelebrēja sēru Misi. Atvadīties no nelaiķa bija ieradies arī Romas priesteru mājas vadītājs un dažas garīgās māsas, kuras tur strādāja.

■ Svētajā Misē svētrunu teica bīskaps Jānis Purvinskis: «Mūžīgajā pilsētā Romā, kur kristīgo ticību sludināja apustuļi Pēteris un Pāvils, kur šodien visai pasaulei miera vēsti nes mūsu milētais svētā Pētera pēctecis Jānis Pāvils II, kur dzīvi pukst mūsu Mātes – Romas katoļu Baznīcas – sirds, mēs esam pulcējušies pie altāra Džemelli slimnīcas kapelā, lai lūgtos par mirušā latviešu tautas, Zilo ezeru un Māras zemes dēla bīskapa Vilhelma Ņukša dvēseles mieru.

Šis zārks stāv uz tās pašas zemes, uz kuras kristīgo ticību sludināja svētie apustuļi Pēteris un Pāvils, kurā atdusas viņu un daudzu viņu pēcteču mirstīgās atliekas. Tā ir sevišķa zīme.

1956. gada 17. augustā mēs, vienpadsmit Latvijas jaunekļi, klauvējām pie Rīgas Garīgā semināra durvīm. Drebeļām pirms iestāšanās. Mūsu vidū bija arī Kārsavas draudzes prāvesta Antona Omuļa audzēknis Vilhelms Ņukša. Viņš bija gados jauns, varbūt pats jaunākais par mums visiem un, kā vēlāk izrādījās, ļoti apdāvināts. Viņš ļoti ātri gatavojās lekcijām, studēja vācu un angļu valodu. Vēlāk aizgāja dienēt armijā. Atgriezies tur-

pināja studijas, jo par savu galīgo mērķi bija izvēlēties Dievu un gribēja sekot Jēzum Kristum, sludinot viņa mācību tautai.

Priestera Vilhelma Ņukša lielo apdāvinātību pienācīgi novērtēja Rīgas arhidiecēzes un Liepājas diecēzes apustuliskais administrators, vēlākais Latvijas kardināls Juliāns Vaivods. Viņu norīkoja par pasniedzēju Rīgas Garīgajā seminārā, vēlāk – par rektoru. Liela daļa tagadējo Ukrainas un Baltkrievijas priesteru bija viņa audzēkņi.

1987. gadā Svētais tēvs nominēja priesteri Ņukšu par bīskapu. Un kā pirmais no bīskapiem viņš ieradās Ukrainā, kur konsekreēja baznīcas Gvardeiskā, Grečanos, Grudkā, Šepetovkā, noturēja svinīgus dievkalpojumus un dalīja Iestiprināšanas sakramentu. Tajā laikā daudzi vēl nezināja, kas tas ir – Romas katoļu bīskaps; pēc tam pārliecinājās, ka tas ir tāds pats cilvēks, tikai apveltīts ar īpašu Dieva žēlastību: sēj cilvēku dvēselēs ticību un mīlestību uz Dievu, vada tautu uz mūžīgo debesu svētlaimi. Bīskapa Ņukša vizīte Ukrainā atstāja lielu iespaidu. Pirmo reizi pēc daudziem gadiem ticīgā tauta redzēja bīskapu – ar mitru galvā un pastorālu rokās. Pats piedalījās tajos dievkalpojumos un redzēju, kā tauta raudāja. Pamazām arī svētā Vladimira zemē, kurā tik ilgi bija valdījis ateisms, nāca bīskapi un kardināli. 1988. gada 6. jūnijā Kijivas priekšpilsētā Svjatošīnā Svētā Krusta paaugstināšanas baznīcā mēs varējām pulcēties, lai atzīmētu Kijivas Krievzemes kristietības tūkstošgadi. Šajās svinībās piedalījās Polijas kardināls Glemps un baskāju karmelīts Kuku no Amerikas. Vēlāk nāca arī citi bīskapi: Dombrovskis, Andžejevskis, Bjaloglovskis. Bet pirmos soļus mūsu zemē spēra Latvijas bīskaps – Māras zemes dēls.

Ukraina, Baltkrievija un citas republikas ir ļoti pateicīgas Latvijas kardināla Juliāna Vaivoda lielajai mīlestībai uz ticīgo tautu, viņa gudrajai politikai. Šodien Ukrainā strādā divi bīskapi, Rīgas Garīgā semināra absolventi, un daudzi priesteri, no kuriem droši vien vēl tiks izraudzīti jauni bīskapi.

Dārgie Kristū! Parasti cilvēku novērtē tikai pēc nāves. Tā mēs šodien vērtējam arhibīskapa Antonija Springoviča darbību Latvijā, bīskapu trimdnieku Urbša un svētīgā Sloskāna darbību, ilggadējā Rīgas Garīgā semināra rektora Pētera Stroda, bīskapa Valerijana Zondaka, bīskapa mocekļa Kazimira Duļbinska un Viņa Eminences kardināla Juliāna Vaivoda lielo ieguldījumu katoļu Baznīcas attīstībā ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās. Šodien mēs varam novērtēt viņu darba nozīmi. Bez viņu palīdzības ticība mūsu zemē būtu vēl vairāk panīkusī, vairāk cietusi.

Attiecīgi tiks novērtēts arī netaiņa bīskapa Ņukša ieguldījums Latvijas Baznīcas dzīvē. Dievs to jau ir izdarījis. Viņš redz mūsu darbus, zina mūsu domas un nodomus. Viņš attiecīgi vērtēs arī mūsu bīskapa vienmēr rūpīgi sagatavotos sprediķus, kuros tika izklāstīta istā, tirā Romas katoļu Baznīcas mācība. Viņu mīlēja klausīties, sevišķi jaunatne. Mēs ar lielu prieku lasījām pirmos «Katoļu Dzeīves» numurus, kuru redaktors bija bīskaps.

Dārgie! Pamazām šā gados jaunā bīskapa organismu grauza slimība. Viņš nežēlojās, nestāstīja, kas viņam sāp, bet pacietīgi nesa savu krustu. Bīskaps vizitēja draudzes, pat (priesteru trūkuma dēļ) uzņēmās būt par kādas draudzes prāvestu. Braucot uz Romu pie Svētā tēva, lai izpildītu «visitationem ad limina», bīskaps nenojauta, ka viņam jau izrakstīta biļete uz mūžību, ka viņš vairs neatgriezīsies Dzimtenē.

27. februārī, braucot no Varšavas uz Čenstohovu, Vatikāna Radio poļu programmas raidījumā dzirdēju, ka Romā miris Rīgas palīgbīskaps Vilhelms Ņukšs.

Dārgie! Katram no mums būs jāstājas Dieva priekšā, dodot norēķinu par nodzīvotiem gadiem, veiktiem darbiem un pasākumiem. Tos vērtēs visu redzošais, visu zinošais tainīgais Tiesnesis – Dievs. Viņš mūs ir aicinājis lielam darbam virs zemes. To darot, mēs varam pieļaut arī kļūdas, tāpēc sakām: «Ja Tu skatīsies tikai uz mūsu vainām, Dievs, kas tad izturēs?»

Tā ir iznācis, ka reizē vērām Garīgā semināra durvis un tagad esam kopā Romā. Tāpēc man ir pienākums reizē ar jums visiem salikt Svētās Mises upuri par mirušā bīskapa dvēseles mieru: Dievs, kas savam kalpam Vilhelmam piešķīri bīskapa amatu, ļauj, lai mūžībā viņš būtu augsto priesteru vidū! Lidzīgas lūgšanas uz debesīm šodien sūta arī Liepājas un Rīgas arhidiecēzes ticīgie un priesteri, īpaši to draudžu locekļi, kurās bīskaps strādāja, dzimtās Kārsavas draudzes ticīgie, kā arī paziņas un draugi. Arī mēs šeit, Romā, aizvadot bīskapa mirstīgās atliekas uz dzimto zemi, sakām: «Mūžīgo mieru dod viņam, Kungs, un mūžīgā gaisma lai atspīd viņam. Āmen!»

Dievkalpojuma turpinājumā priesteris S. Kučinskis sniedza bīskapa J. Purvinska runas isu tulkojumu itāļu valodā.

Svētās Mises nobeigumā bīskaps sirsnīgi pateicās visiem klātesošajiem par līdzdalību dievkalpojumā un mudināja ticīgos caur mirušo priesteru un bīskapu aizbildniecību lūgt jaunus paaicinājumus šim svētīgajam darbam. Viņš piebilda, ka Ukrainā ticīgie bieži lūdz celebrēt Svēto Misi par mirušiem priesteriem, lai viņi pie Dieva izlūdz jaunus priesterus un bīskapus.

Sekoja pateicības vārdi bīskapam, ko izteica monsinjors A. Brumanis. Viņš aicināja saglabāt vienotību. Monsinjors sacīja: «Dievs vēlējas, lai bīskaps aizietu uz debesīm no Romas, tāpēc mums ir īpašs pienākums lūgties par viņu.»

Priesteris S. Kučinskis itāļu valodā ar pateicību pieminēja nelaiķa bīskapa darbību Vatikāna Radio. Bīskapa V. Ņukša studiju biedrs Romā monsinjors Vergari pateicās par iespēju kopīgi lūgties un uzsāka dziesmu latīņu valodā «Esi sveicināta, Karaliene!»

Pa to laiku Latvijas ticīgie ar nepacietību gaidīja bīskapa V. Ņukša mirstīgo atlieku pārvešanu uz Rīgu.

No lidostas zārku pārveda uz Rīgas svētā Franciska baznīcu, kur 15. martā bija paredzēta nelaiķa apbedīšana baznīcas dārzā, blakus bīskapam V. Zondakam.

Minētājā dienā sēru dievkalpojumi jau sākās no agra rīta. Goda sardzē stāvēja Garīgā semināra audzēkņi, koris ērģeļu vadījumā izpildīja dažādus dziedājumus. Plkst. 9 sēru dievkalpojumu vadīja Apustuliskais nuncijs Baltijas valstīs Justo Mullor Garcia. Svinīgo sēru Misi vadīja metropolīts J. Pujats, viņam asistēja Panevėžas bīskaps J. Preikša, Ļvovas arhidiecézes latīņu rīta palīgbīskaps Marčjans Trofimiaks (V. Ņukšas skolnieks, beidzis Rīgas Garīgo semināru), Liepājas bīskaps J. Bulis, bīskaps J. Čakuls un Garīgā semināra profesori. Dievkalpojumā piedalījās pār par 100 priesteru no Latvijas, Lietuvas, bijušām Krievijas republikām.

Pēc dievkalpojuma bīskapa mirstīgās atliekas guldīja speciāli izveidotā kriptā baznīcas dārzā. Pirms zārka ielaišanas kriptā bija pēdējās atvadas. Visus aizkustināja dziļi sagrauztie vecāki: māte ar baltām rozēm un neredzīgais tēvs, māsa un brālis asarām acīs atvadījās pēdējo reizi zemes virsū, cerībā satīkties mūžības mājokļos – augšā, aiz zvaigznēm.

Uz kapa kopīgas tika nolikti daudzi vainagi un krāšņi ziedi. Pēdējos sveicienus nesa Latvijas pareizticīgās Baznīcas bīskaps Aleksandrs, luterāņu Baznīcas pārstāvji. Tāpat dziļu līdzjutību izteica «Lauku Avīzes» redaktors V. Krustiņš, jo bīskaps V. Ņukšs bija avīzes līdzstrādnieks, bieži sniedzams dažādas intervijas. Visi runātāji izteica dziļu nožēlu, ka bīskaps tik agri aizgājis mūžībā.

Vēl ilgi ticīgie kavējās pie bīskapa V. Ņukša kapa, solot lūgties par viņa dvēseles mieru, neaizmirst viņa atdusas vietu un cerot satīkties svētlaimīgā mūžībā, kur «Dievs nožāvēs visas asaras, nāves vairs nebūs, nedz bēdu, nedz vaidu, nedz sāpju vairs nebūs». (Jaņa Parādīšanās grāmata: 21, 4.)

Avots:

Svilāns, Jānis. Latvijas Romas katoļu priesteri / Jānis Svilāns, Alberts Budže. - Rēzekne : Latgales kultūras centra izdevniecība, 2008. – 1.sēj.- 184.- 192. lpp.